

A LEGVESZÉLYESEBB HULLADÉK HEGYEI

Nem, nem a zúzós gitárriffek és technikás dobolás világába teszünk egy kiruccanást – megnézzük, milyen az igazi thrash metál, az ún. e-szemét, vagyis a számítógépekből és elektronikus berendezésekből álló hulladék lerakatok!

Egy új alaplap, nagyobb merevlemez vagy jobb videokártya – olyan alkatrészek, amiket viszonylag gyakran cserél mindenki, akinek PC-je van. Az elavult, megunt vagy tönkrement alkatrészek azonban veszélyes hulladéknak minősülnek (és akkor nem beszéltünk a monitorokról vagy akár nyomtatókról), ezért ezeket szigorúan szelektíven kell(ene) gyűjteni. A kérdés azonban még

áll: mi történik utána ezzel a rendkívül szennyező elektronikus kutyükből álló hulladékkal? Több helyen elkülönítik, biztonságosan szétbontják, hogy újrahasználgják, nem?

...Nem.

Ebből a háromból valamelyik mindig hibádzik: vagy az elkülönítés, vagy a biztonságos bontás, vagy az újrahasznosítás. Egyes országok befogadják mások elektronikus szemetét, hogy az értékes részeket és anyagokat (pl. a szilíciumot, az alumíniumot, az aranyat, ezüstöt, stb.) kieszedjék belőlük, és így pénzhez jussanak.

Igen ám, de mi történik a fennmaradó, értéktelen részekkel? Azokat is újrahasznosítják vagy felhasználják?

Fel bizony, így:

A két elsődleges e-szemét felvevőpiac ugyanis Ghána és Kína, két olyan ország, akik nem éppenséggel a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés élharcosai. Az elektronikus szemét Európából Afrikába megy, míg az amerikai és japán hulladék elsősorban Kínába kerül. A fejlett országok örülnek, hogy a nemzetközi egyezményeknek megfelelően szelektálva gyűjtik ezt a veszélyes szemetet, és így megszabadulnak tőle... közben a felvevő országokban ilyen iszonyatos helyek jönnek létre:

A fenti képek Accra, Ghána fővárosa mellett készültek, ahol gigantikus területeket borít el az e-szemét. Elemek, telefon- és laptopakkumulátorok, monitorok, teljes gépházak, TV-k, DVD-lejátszók, elektromos kűtyük, borotvák – mindenféle tárgy és eszköz, ami csak van, áramlik ide Európából, hogy a helyiek kibontsák belőle az értékesíthető részeket, a maradékot pedig elégessék vagy felhalmozzák a rohamosan növekvő szennyhalmok egyikén.

A kábelek műanyagját és a megtört fémrészeit gyakran elégetik, mert könnyen éghető és így nem foglalja a helyet.

Az elektronikus hulladék műanyagja és fém szolid, egészséges füstöt eresztve ég el.

A bontást végzők gyakran éhbérért foglalkoztatott munkások, nem egyszer gyerekek. A munka nem veszélytelen, a fémek, a kifolyó akkumulátorfolyadék és a bontáshoz használt vegyi anyagok, valamint a szemét égetésekor keletkező füst iszonyatos fenyegetést jelent az emberi egészségre.

Accra mellett a másik nagy e-szemét gyűjtőhely Kínában található. Guiyu város kétes hírnévre tett szert azzal, hogy korlátlan mennyiségben fogadja be a kikötőjébe érkező elektronikus szemetet.

Guiyuban vannak rendezett, állami bontók, ...kisebb, félig-meddig magáncégként működő depók, ... és bémunkásokat foglalkoztató, elrettentő körülményekkel kecsegtető helyek is.

A legtöbb azonban a családi keretek közt üzemelő magánbontó. 5500 ilyen-olyan bontó található Guiyuban, több tízezer ember dolgozik bennük, és kb évi 680 ezer kg-nyi mobiltelefont, számítógépet, számológépet és hasonló készüléket bontanak szét csak itt.

A műanyagot erre felé is elégetik. Ennek már most is végzetes következményei vannak: a városban lakó gyermekek 80%-ának veszélyes mennyiségű ólmot mutattak ki a vérében a belélegzett szennyezett levegő miatt!

Itt az alkatrészeket elkülönítve gyűjtik, a fölösleges, értéktelen részeket elégetik, a többit pedig eladják – azoknak a nyugatiaknak, akik már egyszer fizettek az államnak, hogy ide hozhassák az e-szemetüket...

A bontáshoz veszélyes savakat, vegyi anyagokat is felhasználnak a nem megfelelő védelemmel ellátott dolgozók

Érkezik a szállítmány

Elavult számítókapacitás – avagy kiselejtezett chipek tonnái várnak sorukra

Óránként a világon átlagosan 4000 tonna veszélyes hulladéknak minősülő elektronikus hulladékot selejteznek ki, ennek oroszlánrészét a fejlett országokban az amerikai kontinensen, Japánban és Európában. Ezeknek csak töredékét dolgozzák fel az országban, ahol keletkeznek: a többit a harmadik világba, Dél-Amerikába, Afrikába és Ázsia egyes országaiba szállítják. Így – sajnós – elmondhatjuk: a gazdag, jómódban élő országok szó szerint a szegény vidékeken élő emberek nyakába zúdítják saját veszélyes hulladékukat – miközben betartják a nemzetközi szerződéseket! A szegényebb országok népe pedig bontja, égeti, újra feldolgozza ezt a veszélyes hulladékot.

Mi a teendő? Nos – egyértelműen átstrukturálásra szorul a modern technikához való hozzáállásunk, és annak előállítása is. Magyarországra ugyan (még) nem jellemző olyan mértékben, mint egyes nyugati országokra, hogy azonnal egy új modell, új márká megjelenésekor őrült módjára megvesszük, a régi (fél évnél idősebb) példányt pedig kidobjuk, ennek ellenére nekünk is jelentős önmérsékletet kell tanúsítanunk. Meg kell értenünk: a szelektív gyűjtés önmagában még csak az első lépés. Hatni kell a helyi cégekre és befektetőkre, hogy az újrahasznosítást kulturáltabb körülmények között, akár helyben oldják meg, drágábban – környezet- és emberbarátibb módon. Mindezt azért is, mert az e-hulladék keletkezése egyre gyorsabb ütemű. És nem pár év alatt lebomló szemétről beszélünk, hanem súlyosan szennyező hatásúról, amely nem tűnik el.

Forrás: galaktika.hu

